

האזרי

מיווחי חיפה-כימיקלים.
התוצאה עד כה: ההשקעה בהש
תלטות במשך שנתיים — 45 מיליון
דולר. משיכת רווחים — 33 מיליון
דולר. גיוס הון ללא תמורה כמעט
באמריקה, על בסיס הרכישה — 65
מיליון דולר.
כדי להגיע למסקנה אם העסקות
בין ריקלים לשרון כשרות מבחינת
החוק, כראי להביא מיקרה שאירע
באחרונה: סגן מפקד שרות בתי-הסוהר,
שלום רוזיליו, רכש דירה מהקבלן

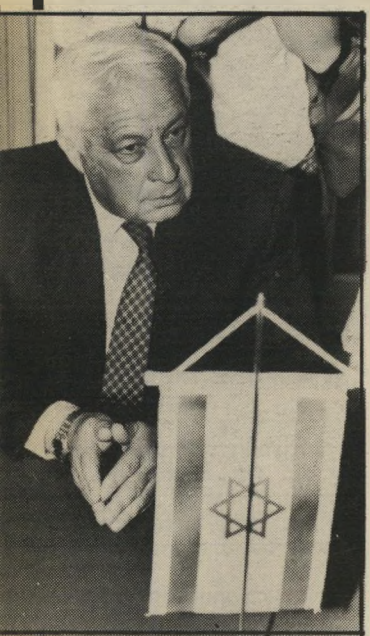
„אך שר אחד לא פנה לוועדה לקבל היתר לניהול עסקים!“

שלום גניש. גניש גם הלווה לרוזיליו
את הסכום הדרוש לרכישת הדירה,
ללא רכיבת, לפרקיזמן של כשנתיים.
אותה עת היה גניש אסיר בכלא אייל,
שלא היה תחת פיקודו הישיר של
רוזיליו.
גניש קיבל הטבות שונות עת היה
אסיר, החורגות ממה שמקובל לגבי
אסירים. עובדות אלה הספיקו להגשת
כתב-אישום נגד רוזיליו על קבלת

מיליון ריקלים
חושב-חן אשר נתן כסמו...
מיקרה-שרון מראה כי שרים וחכמי
כנסת יכולים לעשות כרצונם, ואין כל
אפשרות לנקוט נגדם תגובה כל שהיא,
פרט לגינויים בעיתונים.
יגאל לכיב

לכבוד
מר אריאל שרון
שר התעשייה והמסחר
ירושלים
אדוני השר,
הנדון: חיפה כימיקלים בע"מ
הנני מתייחס להסכמים שהעלית בנדון בסכתך מיום 27.3.87.
שר ריקלים איננו רק אחד המשקיעים, אלא - לפי רישומי רשם
החברות - מאז ינואר 1986 אחד ממנהלי חברת חיפה כימיקלים.
ההלוואה שקיבלת בזמנו משר ריקלים היתה בסכום ניכר, לתקופה
ארוכה וללא רכיבה. בכל אלה יש כמובן טובת הנאה טמעותיות,
הקושרת אותן אישית עם מר ריקלים.
בנסיבות האמורות, העובדה שפרענון ההלוואה על ידך הסתיים כמה
חדשים לפני סגירתה לטפל, בתוקף תפקידך, בערר של החברה, איננה
מריציה, לדעתך, את הטהרה בדרך של "עניין אנשי" במובן הכלליים
לעניינת נגיד עניינים של שרים וסגני שרים.
אי לכך נכון היה, לדעתך, לנהוג במקרה זה בהתאם להוראות סעיף 7
לכללים - לאמור: להעביר על עניינך, להמנע מקבלת החלטה בערר
ולפעול להעברת המטח הטיפולי בעניינך מטח לוועדת שרים. הייתי מציע
שכן תנה גם בתמיד בכל הנדג לטפול מצידך בענייניו של מר ריקלים.
פניתי ליוסב ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, וביקשתי
שתיבחר ועדת משנה על חנה שאוכל להביא בפניה את הממצאים הנ"ל, על-פי
כלל 10(d) לכללים הנ"ל.
כבוד רב,
יעקב מלך

1.4.87: תשובת מבקר-המדינה לשרון

שודר. לאחר הגשתו נעשתה עיסקת-
טיעון עימו, והוא פרש מהשרות
הממלכתי. גניש, שנמלט מישראל,
יעמוד לדין כשיחזור, על מתן שודר
לעובר-מדינה.
פרשת שרון-ריקלים נחקרה על-ידי
מבקר-המדינה, יעקב מלך. חליפת-
המכתבים בינו לבין שרון מובאת כאן
כלשונה.
בהתאם לכללי ועדת-אשר, הסני
צקיה היחידה היא לרווח על העניין
לוועדה לביקורת המדינה. אין כל
הנחיה מה צריכה הוועדה לעשות, חוץ
מאשר להקשיב בנימוס למבקר.
במיקרה-שרון לא הקשיבו גם בני-
מוס, שכן חברי הליכוד האשימו את
מבקר-המדינה בכתבת רכילות, כפי-
תונות צהובה וכפולטיזציה.
פרט לדין לא קרה כלום. שרון
הודיע לוועדה כי אין בדעתו להופיע
לפניה ולהעיד, ולוועדה אין כל סמכות
לעשות משהו. בזה נגמר העניין.
שאלת תם: סעיף 10 לכללי ועדת-
אשר קובע כי, מצא המבקר שיש חשש
לעבירה פלילית, יעביר את העניין
לידיעת היועץ-המישפטי לממשלה.
האם מבקר-המדינה לא מצא שיש
חשש לעבירה במיקרה הנדון?

שר שרון
היה לי עניין ציבורי רב...
19

ירושלים, כו' באדר התשמ"ז
27 במרץ 1987
שר התעשייה והמסחר
משרד מבקר המדינה
ירושלים
29-03-1987
לשכת המבקר
נכבדי מבקר המדינה,
מר משולם ריקלים, ידיד וחיק משכבר הימים, אכן הלווה לי כספים לפני כ-14 שנים; הלוואה אשר החזרתה הושלמה - בחודש אוקטובר 1985.
מניות חיפה כימיקלים בע"מ נרכשו בראשית שנת 1986 על ידי קבוצה אמריקאית המנהלה על ידי מר אריה גנגר; למיטב ידיעתי מר משולם ריקלים - על אף שהינו אחד המשקיעים באותה קבוצה - אינו נוטל חלק בניהולה.
המלצתה של ועדת הערר בשוא הבדיקה הועברה לטיפול ב-27 במרץ 1986, ולא היה לי כל עניין אישי - כמשמע הכללים - בנושא בו נתבקשה הכרעה.
היה לי - עם זאת - עניין ציבורי רב, לסייע - ככל האפשר וכמסגרת סמכותי - לקבוצת משקיעים זרה אשר השקיעה במפעל ישראלי מעל 50 מיליון דולר, השקעה מן הגדולות ביותר שנעשה אי-פעם בישראל על ידי קבוצת משקיעים פרטית.
בחנתי בחשומת-לב את דו"ח הבדיקה המצורף למכתבך; שעה שהמלצתה הסופית של ועדת הערר הובאה לאישורי לא ידעתי דבר הפגמים שנפלו בנוהל קבלתה. כל אשר הובא לידיעתי כי לגופם-של-דברים מצאה ועדת הערר לנכון להמליץ על קבלת הערר ודעתה נראת לי ראויה לאישור.
נראית לי הערכתם לעניין פגמי הנוהל בדרך קבלת ההחלטה; כיוון שמכ"ל המשרד - שעסק כאותו נושא - כבר פרש משרות הציבור, הנחיתי את המנכ"ל דהיום - ושאר העוסקים בתחום פעולה זה - להקפיד על קיום מלא ושלם של נוהלי דיון, רישום וההחלטה כגון אלה.
אני נבטיחך באמנה כי בנושא זה הונחתי אך ורק על ידי העניין - האישי והכללי - שיש לי, בחוקף משהי, לסייע - כדון, בפיתוח התעשייה הישראלית דרך כלל ובעידוד משקיעי-חוץ בפרט.
רוב תודות עבור הערויחך וחשומת לכך, ואני - כמובן - עומד לרשותך לכל הסבר נוסף אם ירש.
כבוד רב, ובהוקרה,
אריאל שרון

27.3.87: תשובתו של אריאל שרון למבקר-המדינה

מיליון דולר - יותר-מסכום הרכישה.
במקביל רכש בשקט מניות מה-
ציבור, כך שלקראת דצמבר 1986
השקיעו ברכישת מניות בחברה 45
מיליון דולר. 23 מיליון מסכום זה
קיבלו מייד בחזרה.
כאשר הגיעו בתחילת 1988
לבעלות על 95% מהמניות, חילקו
דיווידנד מיוחד של 10 מיליון דולר,
שורבו הלך לריקלים-גנגר. כך הגיע
הסכום שהוציאו במשך שנתיים ל-33
מיליון דולר, כנגד 45 מיליון דולר שבו

יש ועדה, אין פונים

הרעש שהקימה העיתונות סביב החוק החדש, האמור לחייב חברי-כנסת לעסוק רק בענייני ה-כנסת, גרם לציבור לחשוב כאילו זהו חוק עם שינויים.
האמת העגומה היא כי לחוק יש בעייה: אין בו כל סנקציות כלפי מי שלא יקיימו. חברי-כנסת שיחליטו לצמצם עוד החוק ולהמשיך ולעסוק בנוסף לחברות כנסת בעוד עיסוק מכניס, הדבר היחיד שניתן לעשות לו - פרט לקריאות, מויה" - היא השעינתו מהשתתפות במליאה לתקופה חד-פעמית של עד חצי שנה, אולם חייבים להתיר לו להצביע. פרט לכך לא ניתן לפגוע במעמדו בכנסת, והוא יכול להמשיך ולא לקיים את החוק, שכולם כה מתלה-בים ממנו.
חוק זה מזכיר בדיוק את הסנקציות שביקשה בשעתו הממשלה להטיל על שרים בענייני ניצול מעמדם לרעה. אחרי כמה פרשות שנגעו לשרים החליטה הממשלה ב-1978 להקים ועדה, בראשות שופט בית-המישפט העליון דאז משה אשר, שקב-עה כללים למניעת ניגוד-עניינים של שרים וסגני

הם. הכללים אומצו על-ידי הממשלה, ופורסמו ב-1978.
כעבור שנתיים תוקנו על-ידי הממשלה שהחלי-טה להקים ועדה מיוחדת בראשות שופט, שתוכל לתת היתרים לשרים לחרוג מכללי ועדת-אשר.
מבקר-המדינה-לשעבר, יצחק טוניק, שניהן ב-תפקיד זה עד לאחרונה, אישר כי אף שר אחד לא ביקש אומצם מהוועדה היתר.
כללי הוועדה הם חמורים ביותר, ונוסחם לא מאפשר לשר כל ניצול של מעמדו לרעה. אולם העובדה, כי אף שר אחד לא ביקש היתר, מלמדת על כך שהשרים, שלמדו היטב את כללי ועדת-אשר, הגיעו למסקנה כי אין צורך לבקש היתרים, שכן אי-מילוי הכללים לא יגרום להם כל נזק.
הדוגמה הקלאסית היא פרשת ניגוד-האינטר-סים של השר אריאל שרון, שהיא המיקרה היחיד שבו קבע מבקר-המדינה במפורש כי השר לא שמר על הכללים.
חליפת המכתבים בין מבקר-המדינה והשר שרון מתפרסמת כאן בראשונה.